

Kérleküljétek csak akkor küldjétek vissza, ha békésen megkötötték. Későbbet hat hétől tovább nem fogadjuk.

Szerkesztő: **Dr. Pataj Sándor**
VII., Befejejtető 41.

A NŐ ÉS A TÁRSADALOM

A FEMINISTÁK EGYESÜLETE
ÉS A NÖTISZTVEISELŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE
HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Cikkeket csak a szerző engedelmével, lapunk egyéb tartalmát a Nő és a Társadalom megnevezése mellett szabad átvenni.

Kiadóhivatal: **Andrássy-út 85.**
Telefon 80-78.

TARTALOM: Schwimmer Rózsa: A haladás bajnokai. – Szabados Z á dor: A budapesti lakásuzsora és a házbajok. – Th. Daugaard: Második nemzetközi szocialista nőkongresszus. – Glosszák. – Lóránt Lenke: Feminista ifjúsági csoport. – Dr. Pataj Sándor: Az egyenlőség ellen. – Szemle. – K á c s e r Lipót: Westermarck a házasság természetrajzáról. – Irodalom. – Szerkesztői üzenetek. – A Feministák Egyesületének hivatalos közleményei. – A Nőtisztviselők Országos Egyesületének hivatalos közleményei.

A függetlenségi és 48-as Gazdapárt az első aktív, azaz a parlamentben képviselt politikai pártja Magyarországnak, amely a nők választójogát hivatalosan felvette a programjába. A párt ezt szeptember 15-én kelt, következő tartalmú íratban közölte a Feministák Egyesületének Politikai Bizottságával: „Ami a választójogot illeti, annak legszélesebb körű kiterjesztésének alapján állva, természetes, hogy a nők érdekeit képviselőinknek, úgy mint a függetlenségi 48-as Gazdapárt programján állóknak szívén kell viselniök s e tekintetben az önök mozgalma a gazdapárti képviselő utak részéről mindenkor támogatásra talál”

Novemberben Gina Krog, a norvég nőszövetség elnöke, a Feministák Egyesületének meghívására Budapesten előadást tart. Gina Krog egyik legtekintélyesebb asszonya Norvégiának. Amióta a norvég nők megkapták a választójogot, több nemzetközi alkalmon hivatalos kiküldetésben képviselte az államot.

Csontos István cikkének befejezése helyszűke miatt a decemberi számra marad.

A HALADÁS BAJNOKAI.

Írta: SCHWIMMER RÓZSA.

„Poézist, oh Istenem, hogy halálra ne undorodjam annyi undorítótól körülöttem!” – fohászkodott Multatulí. „Derűt, oh emberek, hogy meg ne dermedjen a lelkünk annyi szörnyüségétől körülöttünk”, fohászkodnék ma. A levegőben véres emberi cafatok röpködnek, emberek sirokat dúlnak fel egy harapásnyi húsért, testvér testvér szája elől marja el a falatot, máglyákon égnék el

viruló embertömegek, az alkohol, a féltelenség pusztít, perzsel, rombol és mindezzel a tomboló örvényessel csak nyafogó szó, sopánkodó vinnyogás áll szemben.

Tettet, megelőző, meggátoló tettet, igaz szívtől parancsolt, erős kézzel, önkíméletet nem ismerően végrehajtott tettet hiába keresünk a gonoszságok előttünk kavargó, tomboló forgatagában.

Parányi emberek korát éljük, akik az etikai katonamérték minimumán ijesztően alul maradnak. A cinizmus tobzódása és a pesszimizmus ernyedtsége sehol sem ütközik élető, erőtől duzzadó optimizmus ellentállásába. A nyomor korlátlanul végigsöpri az országot. Mérges, perzselő lehetének nyomát jelzi a véres merényletek napról-napra elfásító egyfórmában ismétlődő sorozata, Balmazújváros éhínsége, Budapest éhifusza, Bihar éhségbe vesző népe, a kolera, a skarlát, a gyilkosságok és öngyilkosságok vég nélküli sora. S ha megriadt szemünk a beléje rögzített szörnyüség képétől meg akar szabadulni, vigasztalóbb jelenségeket keres: szavakkal találkozik, vizenyős frázisokkal, gerincet, belső tartalmat nélkülöző prédikációs mondásokkal.

Tetteket, oh emberek, hogy bele ne fulladjunk a szónoklások árjába,

* * *

A szónoklások kaotikus tömegéből felismerhetően két irány jegecesedik ki. Az egyik a nemzet védelme, a másik a haladás bajnoksága nevében csatározik – a maga kizárólagos hatalmáért. A mi szempontunkból, a nő szempontjából, teljesen mindegy, melyik frázissal takaróznak, egyik sem védi igazán a „nemzet” érdekeit, egyik sem bajnoka az igazi haladásnak.

„Ma már nem elég nekünk, hogy valaki magát kenetteljes beszédben az emberi haladás bajnokának jelentse ki, hárem elsősorban arra vagyunk kíváncsiak, hogy miben látja ő az emberi haladás ügyét a mai Magyarországon, a jelen helyzetben, a gazdasági és történeti erőknél most adott állapota mellett” Jászi Oszkár, a radikálisok szellemi vezére, írta ezt nemrég valahol. De kérdezzük csak meg Jászit és az ő radikális bajnoktársait, ők miben látják az emberi haladás ügyét?

A férfiak nemi uralmának tökéletesebb megszilárdításában. Ebben és csakis ebben. Mert amit a mi radikális bajnokaink akarnak, az éppen oly kevésbé felel meg az emberi haladás törvényeinek, mint Tiszáék nemzetvédelme a nemzet tényleges megvédésének.

A konzervatívok, a demokrácia és radikalizmus monopolistáival egyenlően csak a férfi jogait és kiváltságait akarják gyarapítani. Ami logikus az előbbiekénél. az megbocsáthatatlan erkölcstelenség az utóbbiaknál. Azon senki sem csodálkozhatok, hogy Baross János és Hieronymi nem gondolnak a nők választójogára, amikor jogkiterjesztést terveznek. Ők a Zrínyi Ilonák, Rozgonyi Cicellék, az egri nők időnkbe nem illő típusáért rajonganak és nem értik meg, hogy a ma hős asszonyainak a béke fegyverével – politikai munkával – kell előmozdítaniuk a társadalom jólétét.

De mivel menthető a magát radikálisnak mondó tábornak úgy eszközeiben, mint céljaiban férfias exkluzivitása? Ha nem harsognák onnan napról-napra világgá, hogy az élet minden mozzanata, a közegészségügy, a népnevelés, a gazdasági berendezkedés, minden, de minden elválaszthatatlanul össze van forrva a politikával, hogy mindez a politika: mentségükre a belátás és felismerés hiányát lehetne felhozni.

De mert ők tudják, világosan látják az összefüggést: maszkulinizmusuk elvitázhatatlanul a legridegebb nemi osztályuralomnak hatalmi ténye, amelyei az igazi demokrácia, a valódi radikalizmus nevében számon kell tőlük kérni.

Könnyű elhíttetni azokkal, akik még csak vágyaik érzéséből, de még nem értelemmel radikálisok, hogy Magyarország úgynevezett radikálisai a népbajnokság fejedelmi köntösét hordják. Hiszen olyan ügyesen drapírozzák a légből szőtt radikális palástot, hogy nem meri meg nem látni az, akinek a lojalitásától megkövetelik a köntös meglátását. Ezekkel a jóhiszeműekkel szemben visszaélés a férfítársadalom jogegyenlősítésére való törekvést radikalizmusnak elkeresztelni.

Aki már ebben a haladást köszönti, az elfelejti, hogy az emberi társadalom fele: nő. Munkájának felét: nők végzik. Haladása vagy maradása tehát a nőktől teljes mértékben ép úgy függ, mint a férfióktól.

Elfelejtik ezt a szocialisták, amikor a nőjogokat a gyakorlati programból kikapcsolva az ideális program archívjába száműzik. Elfelejtik a Jásziban vezetett tisztelő szociológus csoport, amikor gyakorlati és elméleti munkájában csak a férfítársadalom szükségleteit kutatja és szolgálja. Elfelejtik a jótékonyaságról és filozófiai elmélkedésről radikális társadalmi munkára áttérő szabadkőművesség, amikor új irányú működését is úgy rendezik be, mintha a világ csak szabadkőművespáholy volna, amelyben „wir Männer unter uns” hordják vállakon a földgömböt,

A magyar radikalizmusnak ezek az elemei a Bánffy-ligában és újabban a Bánffy Reformklubjában élesítik ki a maszkulinizmust.

Pedig a radikalizmus ilyen meghamisítása többet jelent a hazai feminista mozgalom lekicsinylésénél: végzetes akadálya az társadalmunk haladásának.

Az áldradikálisokat megszegyenítő belátással küzde-

nek a haladás igaz bajnokai: a férfiligában tömörült harcos hívei a nők választójogának és azok a következetes egyének, akik minden alkalommal rámutatnak arra, hogy a nők jogainak kiterjesztése integráns kelléke az emberjogok kiterjesztésének.

Meggyőző érveléssel fordul az általános választójogért küzdőkhöz egy cikkében Gerő Ödön, a kiváló publicista:

„Az általános, egyenlő és titkos választójogért folyó agitációban érvényesülnie kell a női választói jog követelésének is”, írja. „Ma már azoknak is, akik az általános választói jog meghódítását az agitációnak a női választói jogra való kiterjesztésétől féltették, abba kell hagyniok taktikázásukat s az egész egyenlősítő-problémának egyszerre való megoldását kell kívánniok. Még nemrég azt tartottuk, hogy a választói reformért való küzdelmet nem keli bonyolítani, de ma már, a nagy agitációs előmunka után s az előttünk levő nagy agitációs munka előtt, a küzdelemnek egyszerűsítését látjuk abban, ha mindjárt az egész problémát vetjük föl s ha a választói reformot mindenkire kiterjesztvén, az egységes reform érdekében sikra szólítjuk azt az egész agitációs erőt, amely a választójogi egyenlőtlenséget meg akarja szüntetni. A nők lelkesedése és agitációban való lelkesége, elszántsága és ügyessége nagy erőt jelent a mozgalomban.

Ennek az erőnek nem szabad különleges reformtörekvésekben kimerülnie. Ezt az erőt a nagy, általános reform érdekében kell munkára fogni. Bizonyos, hogy az általános választói jogért való agitáció súlyban, erőben, mélységben és veszedelmességben nagyon sokat nyerne, ha mindazok, akik a nőknek társadalmi és politikai egyenlősítését követelik, az ő fanatizmusukat az agitáció rendelkezésére bocsátanák.

Nem önzés, hanem csak a lehetőségek mérlegelése nyilvánul ebben a kívánságban. Valamikor a lehetőségeket másoknak láttuk s akkor a választói reform dolgában más sorrendet láttunk célszerűnek. Azt hittük, hogy először a férfiak általános választói jogát kell kivívniunk, hogy azután a demokratikus reform révén a társadalmi radikalizmust hatalmassá tegyük. A férfiak általános választói jogának az lett volna a feladata, hogy alkossa meg a nők választói jogát. Arról nem is szólok, hogy a sorrendnek illetően megállapítása tulajdonképpen következetlenség volt azok részéről, akik azt vallották, hogy a feminizmus kártékony és jogosulatlan, mert a nagy társadalmi átváltoztatás szükségességét részletes reformok szükségességére bontja fel. Íme, mi is a részlet érvényesítésére törekedtünk, hogy majdan általa, de mindenesetre utána az egészet juttassuk érvényre. Az általános férfi választói jog csakis részlet: minden polgárnak választói joga az egész”.

De ennél az érvelésnél erősebb a Bánffy nőjogok elleni vétója. A mi hivatalos radikálisaink és szocialistáink közül még azok is kezes engedékenységgel hajlottak meg a nagyúr szava előtt, akik nem is bánták, ha a nők megkapnák a választójogot.

Dr. Pataj Sándoron, a Bánffy-liga zombori fiókjának alelnökén kívül a liga egyetlen tagja sem kötötte közreműködését a nő választójogának az agitációba foglalásához. S íme, Pataj, az első, aki Bánffyval szembe mert szállni, játszva érvényre juttatta igazságos álláspont-

ját. Most már egészen világos, ami amúgy sem volt kétségtelen, hogy a Bánffy tilalmával takarózók éppen olyan árulói az igazi demokráciának, mint azok, akik nyíltan és őszintén ellenzik a nő jogát.

A nő felszabadításának munkája mindenütt súlyos, embereket emésztő, megörlő küzdelem, de sehol sem nehezebb, mint Magyarországon, ahol a legádázabb testvér-harc folyik ellene azok részéről, akiknek meg kellene ériéniük, hogy az ő eszméik sem valósulhatnak meg, ha a nők nem küzdenek velük egy sorban. Hogy is mondja nagyasszonyunk, Charlotte Perkins Gilman?

„A lifted world lifts women up
The Socialist explained,
You cannot lift the world at all
While half of it is kept so small,
The Suffragist maintained.”

A BUDAPESTI LAKÁSUSZORA ÉS A HÁZBOJKOTOK.

Írta: SZABADOS ZÁDOR.

Körülbelül két év óta foglalkoztatják a sajtót és a közvéleményt azok a mozgalmak, amelyekkel a budapesti munkásság igyekszik megtörni a házbéruzsorások eddigi korlátlan hatalmát. A küzdelemnek ez a módja teljesen új és szokatlan és így egész bátran magyar specialitásnak lehet minősíteni. Vizsgáljuk, meg tehát, hogy melyek voltak az okok, amelyek e mozgalmakat felidéztek.

Budapest lakásának tekintetében a világ legdrágább városa. Ennek bizonyágául szolgál az alábbi kis statisztika, amely 1906-ból való és így a Budapestre vonatkozó adatok sokkal kedvezőbbek a maiaknál. Egy kétszobás lakás ára volt 1906-ban:

Boroszóban	350 K
Lipcseben	344
Nürnbergben	373
Münchenben	379
Hamburgban	364
Drezdában	482
Berlinben	482
Budapesten	579

Ehhez tudnunk kell még azt is, hogy a budapesti házak bérjévedelme az utóbbi 4 év alatt 21,000.000 koronával emelkedett.

Hogy ez az emelkedés milyen arányú, azt az alábbi adatok mutatják:

Kertület	Nyers bérjévedelem volt	
	1909. évben korona	1910. évben
I.	7,120.235	8,575.555
II.	5,592.573	6,531.958
III.	2,565.602	2,974.436
IV.	12,300.000	13,230.502
V.	17,546.009	19,725.816
VI.	25,405.383	28,590.018
VII.	26,536.564	30,356.832
VIII.	19,591.315	22,149.316
IX.	8,697.462	9,803.066
X.	2,381.060	2,695.692
Összesen:	127,736.303	144,633.201

Az emelkedés tehát egy év alatt 16,896.998 korona. Hogy azonban e szám jelentősége teljesen világos legyen, tudnunk kell azt is, hogy ebben az évben az újonnan épült házak összes bérjévedelme 3.111,986 korona volt és így 13,785.012 korona az a többlet, amely tisztán béremelések következtében állott elő.

Az uzsorának ez a képtelen elharapódzása csak úgy következhetett be, hogy ebben a szerencsétlen városban ezidőszerint egyáltalán nincs üres lakás. Lássuk csak, mit mond a beszédes statisztika: Budapesten 1906-ban 417 lakás volt évnegyedenként üres, ami a meglévő 157.000 lakásnak 0.3%-át teszi. 1908-ban már csak 242 üres lakást találunk. Ennek fele 4000-6000 korona bért fizet, a másik fele pedig lakhatatlan pince-odú. Így hát egész bátran mondhatjuk, hogy e városban nincs üres lakás. Mialatt Budapesten a statisztikától általában megkívánt 3%-os lakásüresedési minimumnak éppen egy tizedrésze van meg, azalatt Németország nagyvárosaiban az üresen álló lakások a következő arányszámokat mutatják: Boroszló 6.2%, Hamburg 5.4%, Köln 5.1%, München 4.1%, Lipcse 2.63%. Londonban a legsűrűbben lakott városrészekben ugyanekkor 2.7% az üresen álló lakások száma, amely azonban egyes negyedekben egész 8.2%-ig emelkedik.

A főváros lakossága hosszú ideig tehetetlenül tűrte az uzsorások folyton fokozódó vakmerőségét és életigényeinek leszállításával volt kénytelen a házbértöbbletet előteremteni.

A szociáldemokrata pártban tömörült ipari munkásság évek hosszú sora óta követelte a községi beavatkozást, de természetesen minden eredmény nélkül. A városi képviselőtestület tagjainak nagyrésze maga is háztulajdonos és így könnyen megérthető, hogy ezeknek az uraknak egyáltalán nem volt érzékük a lakosság e legégetőbb kérdése iránt. A munkásság végre belátta, hogy a népgyűlésezzel, sajtóháborúskodással és memorandumozással nem tud változtatni tűrhetetlen helyzetén, és így a direct-akció kemény fegyveréhez nyúlt. Azokban a házakban, ahol a tarthatatlanul magas házbérek dacára újabb béremelés történt, rombolásokat végeztek. Ez a mozgalom a VII. kerületben kapott lábra. Az esti órákban egy nagyobb csapat munkás fejszékkel, botokkal és kalapáccsokkal felszerelve megrohanta a kiszemelt uzsorafészket és ott összetörték minden törhetőt.

A végleg elkeseredett lakók dührohámának ezen kitérősei azonban nem állandósulhattak, mert a rendőrség teljes apparátussal feküdt a dolognak és csirájában elfojtotta e lázadászerű tömegmozgalmat, amely páni félelmebe ejtette az uzsorásokat.

A szikra azonban égett a hamu alatt.

Az örömpohár csordultig telt és az évek óta visszafojtott tompa, sötét keserűség ott izzott a tömeg mélyén. Csak alkalmas időt és módot várt, hogy fellángolhasson.

Ez is bekövetkezett és pedig a házbojkottok formájában. A lakók előzetes értekezleteken szolidaritást vállalnak és beszüntetik a házbérfizetést. Felállítják követeléseiket és ezeket memorandumba foglalva a háztulajdonos elé juttatják. A háziúr addig egy fillér házbért sem kap, amíg a lakók követeléseit nem teljesíti. E harcok egyideig tisztára védelmi jellegűek voltak, de az eredményeket látva, a lakók a támadó harcokba is átmentek és 15-20%-os engedményeket követeltek a meglévő házbérek-ből. Az elért eredményeket azután szerződés formájában biztosítja a háztulajdonos a lakóknak. A fővárosban az utóbbi két évben több száz ilyen harc folyt le és a harc e módja mindenképpen eredményes fegyvernek bizonyult. A lakók közvetlenül is nagy eredményeket értek el, másrészt pedig a városi tanács és képviselőtestület is arra a belátásra jutott, hogy ha teljes anarchiát nem akar felidézni, gyors és gyökeres orvosláshoz kell látnia.

Bárczy polgármester – akinek tagadhatatlanul nagy érdemei vannak ez irányban – e mozgalmak hatása alatt keresztülvitte a községi munkáslakások építésének tervét. Az első építkezések mitsem változtattak ugyan a helyzeten, mert a lakásszükség oly nagy és az építkezés oly kis arányú volt, hogy az újonnan épített házakban munkás alig kapott lakást. Legutóbb azonban ismét 3000 munkáslakás építésének tervét fogadta el a képviselőtestület és ettől az építkezéstől már némi eredményes változást várhatunk.

Mindez azonban nem lehet ok arra, hogy a lakásuzsora elleni küzdelmünkkel felhagyjunk, E harcnak mindaddig folynia kell, amíg úgy a munkásság, mint a kispolgárság tűrhető viszonyok közé nem kerül.

A lakásdrágaság a kispolgári és hivatalnok-osztályt éppoly súlyosan érinti, mint a munkásságot. A jövő küzdelmeiben e két osztálynak találkoznia kell és vállvetve kell folytatnia a harcot, hogy nagyobb és jelentősebb eredményekhez juthassunk. Nem lehet és nem szabad egyedül hagyni a munkásságot e nehéz küzdelemben.

A munkásság lefolyt harcainál tapasztaltuk, hogy a nők e munkából alaposan kivették a részüket. A munkásasszonyok nélkül e harcokat semmiképp sem tudtuk volna eredményesen lefolytatni. Mindenütt ott küzdöttek az első sorban még akkor is, amikor a fegyveres karhatalommal kellett szembe helyezkedniük. A házbéruzsora a polgári osztálynál is a nőket érinti elsősorban.

Ezenfelül itt van most az agrár-feudálisok

által felidézett kenyér- és húszuzsora kérdése is, amely ellen a munkásság épp most veszi fel a harcot. A munkásság ereje azonban nem kimeríthetetlen. Négy-öt irányban egyszerre harcolni egyedül, segítség nélkül még fejlődöttebb országokban is nehéz és kimerítő feladat. Segítőtársakra van szükségünk e nehéz harcokban és e segítség nem jöhet máshonnan, mint a kispolgári és hivatalnokosztály hatalmas és nagy tömegéből. E tömeget pedig a kenyér-, hús- és lakáskérdés dolgában csakis ez osztály asszonyai állíthatják mellénk a csatasorba.

E cikk keretei szűkek és nem engedik meg, hogy e nagyfontosságú kérdésekkel behatóbban foglalkozzam. Nagyon fontosnak tartanám azonban, ha e szerény cikkecske adná meg az első lökést arra, hogy az ország öntudatos nőinek kicsiny, de harcos csapata e nagyfontosságú kérdésekben országszerte talpra álljon.

MÁSODIK NEMZETKÖZI SZOCIALISTA NŐKONGRESSZUS.

Írta TH. DAUGAARD, Kopenhága.

„A nőt a szocializmus fogja felszabadítani!” – a Kopenhágában augusztus 26-án és 27-én megtartott nemzetközi szocialista nőkongresszus megnyitásánál a terem háttéréből lángvörös betűkkel e szavak ötlöttek mindenkinnek szemébe.

Ez alatt a kétségbevonható francia riadó alatt 16 országnak vagy 130 kiküldöttje gyülekezett, hogy megbeszélje többek közt azokat az utakat és módokat, melyek az általános női választójog eléréséhez vezetnek, az anyák és gyermekek helyzetének társadalmi biztosítását, stb. stb.

Impozáns gyűlés volt: világhírű női szerkesztők, a suffragist-mozgalom „vezető” asszonyai, ismert női akadémikusok, különböző szakszervezetek vezetői, magasrangú katonatisztek forradalmár leányai, ott mutattak – 3-4 nyelvet beszélve – nemcsak nagy nyelvismeretet, hanem szociális és politikai tudást. A szocializmus ezen teoretikusai között csak elvétve találkoztunk a küzdelmes ételtől kimerült azon munkásnők egy-egy képviselőjével, akiknek érdekében rendezték tulajdonképpen ezt a konferenciát.

A tárgyalások alatt egynéhányszor afelett tűnődött az ember, hogy egy tényleg „munkásnőkből” álló gyűlés egyik vagy másik kérdéssel szemben ugyanazt az álláspontot foglalta volna-e el, mint ez a konferencia, melynek tagjai lángoló ékesszólással prédikálták a szocializmus ideális programját.

Miután a gyűlés Clara Zetkint elnökül megválasztotta és elhatározta, hogy az orosz járom alá került szerencsétlen Finnországnak részvétüket fejezik ki, továbbá a békemozgalomra vonatkozólag néhány határozatot fogadtak el, elérkeztek a napirend legerősebben megvitatott pontjához: „Németország szociáldemokrata asszonyai és Berlin és környéke választójogi szövetsége” felhívták a kongresszust, hogy: „tekintettel azon folytonos próbálkozá-

sokra. melyek korlátolt női választójog behozatalával a női nem nagyobb részének kijátszására irányulnak. a stuttgarti első kongresszus által 1907-ben elfogadott határozatokat újból hangsúlyozza:

„Minden állam szocialista nőmozgalma a korlátolt női választójogot. mint a női nem politikai egyenjogúsítására irányuló elvnek meghamisítását és kigúnyolását visszautasítja . . . Céljainak elérésére nem a polgári nőmozgalmakkal együttesen. hanem a szocialista pártok kötelékében dolgozik. melyek a női választójogot. mint a választójog teljes demokratizálásának határozatilag és gyakorlatilag legfontosabb követelményét egyáltalában követelik . . . Minden állam szocialista pártjai kötelesek az általános női választójogért erélyesen küzdeni...”

Az angol delegátusok többsége. a nők választójogának viharforgataga központjában álló Marion Phillip és Mrs Despard (a „Womens labour league” képviselői) útján követelték a határozat „frázisainak” törlését. vagy legalább azok megváltoztatását. A korlátolt választójog visszautasítására vonatkozó kijelentéshez az ő küldöttségük nem csatlakozhat. Az angol nők elfogadják „első lépésnek” a cenzusos választójogot is. hogy végre éket üssenek a nőt neme miatt való kizárás elvébe. ezért még a „Womens labour league” (Nőmunkások Szövetsége) tagjai is hozzájárultak a képviselőházban nemrégiben előterjesztett nagyon korlátozott női választójogra vonatkozó törvényjavaslatához.

Miss Phillip kikényszerítette a norvég delegátusoktól annak a ténynek bevallását. hogy Norvégiában a nők korlátolt választójoga nem bizonyult hátrányosnak. Norvégiában a nők 1901-ben korlátolt községi. 1907-ben korlátolt politikai választójogot kaptak. 1910ben a korlátolt politikai választójog segítségével kiküzdötték az általános községi választójogot és „ami az általános politikai választójogot illeti. csak rövid idő kérdése. hogy mikor jutnak annak is birtokába”. A politikai jogokkal rendelkező norvég nők ugyanis fáradhatatlanul dolgoznak. hogy a politikai jogból még kizárt nők a lehető legsürgősebben e jog birtokába jussanak.

A norvég „storting” szociáldemokrata tagjai annak idején szintén a korlátolt női választójog mellett szavaztak.

Ahhoz a mondathoz. mely a pártok kötelességeivé teszi. hogy a nők választójogáért küzdjenek. Alpári Gyula magyar delegátus hozzáfűzte. hogy ő szükségesnek tartaná ezt a kötelességet a pártok szellemébe vésni. mivel a stuttgarti kongresszus erre vonatkozó határozatát pl. az ő országában teljesen figyelmen kívül hagyták. aminek az lett a következménye. hogy az egész nőmozgalom a polgári asszonyok kesébe került. A szónok a szűkre szabott idő miatt nem jutott hozzá. hogy kimutassa. vajjon ez a munkásnőre nézve jó vagy rossz eredménnyel jár-e. Svédország és Hollandia erélyesen támogatta ezt a hozzászólást és a pártsajtótól nagyobb érdeklődést és anyagi támogatást követeltek a nőmozgalom és különösen a nők választójoga érdekében.*

*A svéd választójogi szövetség a Jus Suffragii októberi számában örömmel jelenti. hogy a Szövetség szocialista frakciója eddig nem jelentette be különválását.
Szerk.

Ezután már csak négy órája maradt a kongresszusnak „az anya- és csecsemővédelem” fontot kérdésinek és öt más pont tárgyalására. Nagyon sajnálatos. hogy egy ilyen komoly kérdést nem tárgyaltak azzal az alapos-sággal. melyet megérdemelt volna.

Nyolc indítványt terjesztettek be. melyek eszméi sok esetben oly figyelemreméltóak voltak. hogy feltétlenül kívánatos lett volna azok kimerítő megokolását egy ilyen gyűlésen meghallani.

Igy az özvegy- és anyasági biztosításra vonatkozó néhány felületes Indítvánnyal kellett beérni. melyeken a vita nem sokat lendített.

Ehhez a kérdéshez az utolsó pillanatban a dán szociáldemokrata asszonyok indítványt nyújtottak be. hogy a kongresszus foglaljon állást olyan kivételei szabályrendeletek ellen. melyek a nők kenyérkereseti munkáját kedvezőtlenül befolyásolják és amelyek gazdasági helyzetük javítását megnehezítik. Ilyen kivételes törvénynek tekinti a kongresszus a felnőtt asszony éjjeli munkájának eltiltását mindaddig. míg az éjjeli munkát egyáltalában be nem szüntetik”. Kívánatos azonban. hogy a kongresszus „szólítsa fel . nemzetközi szociáldemokráciát. hogy minden lehető tegyen meg: az éjjeli munkának úgy a férfiakra. mint nőkre kiható tilalmára vonatkozó programmpontjuk keresztülvitelére”.

A kérdés ugyanis Dániában égető. Egy a nők éjjeli munkájának betiltására vonatkozó javaslatot a küszöbön lévő országgyűlés elé terjesztenek és természetesen. hogy a mi dolgozó nőinkre nagy fontossággal bírt volna az a körülmény. ha abban a küzdelemben. melyet a munkabérek egyenlőségeért folytatnak. ilyen törvényeknek visszautasítására hivatkozhatnak.

Dacára a dánok részéről jött erős támogatásnak és a svéd asszonyok józan tiltakozásának az éjjeli munka beszüntetése ellen – Svédországban a nők éjjeli munkáját a közelmúltban tiltották be – a gyűlés nagy többséggel elvetette az indítványt.

Egy ilyen kivételes törvényért lelkesedő dán kongresszusi tag megjegyezte. hogy a dán delegációnak 37 tagja közül bár 34-en a nő éjjeli munkájának külön tilalmát ellenzik. ehhez pártjuk jóváhagyását nem bírják. Svédország hasonló nyilatkozatot tett. A vitában hiába várták a norvég delegátusok állásfoglalását. pedig Norvégiában a múlt tél folyamán a nők éjjeli munkájának beszüntetésére előterjesztett javaslatot elvetették.

Miután gyors tempóban egy határozat hozatalával a munkanélküliség kérdését érintették és Zetkin asszonyt a nemzetközi központi iroda elnökévé újból megválasztották. a kongresszus véget ért.

Pártatlan résztvevő igazán csak azzal a benyomással távozhatott:

„Tant de bruit pour une omelette!”

Fordította P. P.

GLOSSZÁK.

Militarizmus és kultúra. Október 18-án báró Schönaich Ferenc a delegációnak elszámolta azt a 180.000.000, azaz száznyolcvanmillió koronát, amit a hadügyi kormány a sok milliárdnyi rendes kiadásra felül elköltött az utóbbi évben. Utólagos jóvá hagyást kért – és kap ennek a rettenetes összegnek az elköltéséért. Egyben bejelentette, hogy további milliárdokra lesz szüksége ugyancsak a rendes hadügyi költségeken felül. Ezt in megszavazzák. Október 18-án azonban más is történt. Hegedűs Kálmán, a halasiak követe deputációt vitt gróf Zichy János közoktatásügyi miniszterhez. Elmondták, hogy Halason 1400 gyermek kimaradt az iskolából, mert a város nem győzi az iskolák felállítását. A város kész a szükséges telkeket ajándékba adni és évi 20.000 koronával hozzájárulni a kért állami iskolák fenntartásához. A miniszter kijelentette, hogy mélyen átérzi az iskolák szervezésének szükségét, rögtön bele is fogna a munkába, ha pénzügyi nehézségek nem állnak ennek útját. „Annak idején” azonban megindítja az iskolák fokozatos felépítését. Lám, mégis igaz, hogy csak a katona snájdig. Schönaichéknak 180.000.000 koronára van szükségük, megszerzik és elköltik. Az utólagos jóváhagyást még sohasem tagadták meg tőlük De ha 1400 halasi gyermek nem tehet eleget törvényes iskolakötelezettségének, akkor nem akad – eddig sohasem is akadt kormányférfi – aki az állam törvényes köteletségének akkor is eleget mer tenni, ha a költségvetés előre nem biztosította neki az iskolakötelezettség teljesíthetősére nélkülözhetetlen intézetek költségét.

Ugyancsak október 18-án jelentette ki Radnay Rezső közoktatásügyi miniszteri tanácsos, hogy az állam „méréséklni fogja az állami iskolák szervezését”, nemcsak mert ő nincsen elragadtatva az állami iskolák egyedül üdvözítő voltától, hanem mert nincsen pénz állami iskolák fenntartására!.

Bezzeg van a militarizmus minden eszeveszett-ségének a fedezésére!

Ezekért az állapotokért felelős nemcsak a kormány, és a parlament, hanem minden egyes választópolgár, aki szavazatát elpocsékolja, ahelyett hogy vele kulturpolitikát felépíteni segítene.

A Háznak nem volt munkája. Szeptember 27-én, hosszú, fárasztó pihenés után megnyílt a parlament és annak megállapítása után, hogy nincsen dolga, újból nemzeti munkátlanlásba merült. A foglalkozás nélküli képviselők azonban nem lázongtak, nem indultak tüntető körútra, mint ahogy a munkanélküliség tradíciója megkövetelné. Igaz, hogy nem is dobták ki őket, mint ahogy munkanélküliség idején a cselédet, a munkást, a tisztviselőt ki szokták dobni. A fizetést sem vonták meg tőlük. A drágaság, a kolera, a tífusz és egyéb nemzeti apróság meg csak nem háborgatja az urakat!

Női rendőrség. A lapok a minap „A mostoha apa” címen írták: Bartalovits Mária tizenöt éves gyári munkásleány az óbudai rakpartról a Dunába ugrott.

Doma László szerelőségéd észrevette, utána ugrott és kimentette. A leány a parton kitepte magát a legény kezéből és újból a Dunának rohant. Ekkor azonban már ott volt a rendőr is, ki lefogta a mindenáron meghalni akaró leányt és bevitte a főkapitányságra. Itt Bartalovits Mária elmondotta, hogy édesanyja Óbudán közös háztartásban él Matyuska Ferenc kocsissal. Matyuska őt folyton szerelmi ajánlatokkal üldözte és egy alkalommal, mikor nem volt otthon senki, merényletet akart elkövetni ellene. Sikoltásaira azonban a szomszédok berohantak és kiszabadították a mostohaapa karjaiból. Ő a merényletet elbeszélte édesanyjának, ki megtiltotta neki, hogy az esetről feljelentést tegyen. Azért akar meghalni, mert nem akar egy fedél alatt élni mostohaapjával. A rendőrség az életunt leányt átadta szüleinek. Ugyan megtörténne-e ez akkor is, ha a rendőrség nem volna kizárólag himnemű intézmény? Ezekhez a szülőkhöz adják vissza a szerencsétlen gyermekeket!

Hát miKor a fiúk születnek? A P. N. írta a minap: „V. község bábája egy szép napon diplomát szerzett. A diploma jogokkal is jár β a tisztelt tudós asszonyság kezdte keveselni azt a negyven korona évi fizetést, mellyel a község jutalmazta hasznos munkáját. Írt tehát egy kérvényt, amelyben fizetésének fel-emelését kéri.

A képviselőtestület beható tanácskozás után a következő határozatot hozta:

„A képviselőtestület majdnem egyhangúlag – tizenkét szavazattal nyolc ellenében – elhatározza a kérvény elvetését, azon indokok alapján, hogy a községi bába – habár rendes diplomával bír, – nem tudja megadni a kellő segítséget, a férfiaknak pedig semmi szolgálatot sem teszen.”

Úgy látszik V. községben a fiúk születésénél nincs szükség bába segítségére.

Szabadkőművesség és feminizmus. A magyar szabadkőművesség október 14-én összülésben elhatározta, hogy minden szabadkőművesnek és az egész szabadkőművességnek köteletségévé teszi a következő intézmények támogatására való koncentrációt. Támogatni kell a Bánffy-ligát és a Bánffy-klubot, a Társadalomtudományi Társaságot, a Galilei Kort és a Tanítók Szabadszervezetét. Íme, a nő jogi, gazdasági és társadalmi helyzetének javítása a szabadkőművesség érdeklődésétől épp olyan távol esik, mint – – – . Különben igazán nem érdemes már e tüneteken izgulni, bosszankodni vagy búsulni. Hiába játszanak struccpolitikát az emberiség e legnagyobb mozgalmával szemben. Nem árul ti el, ha a szabadkőművesség kulturlistáján éppúgy hiányzik, mint természetes ellenségeinkén, a klerikálisokén.

FEMINISTA IFJÚSÁGI CSOPORT.

Írta: LÓRÁNT LENKE.

Október 16-án a feminizmus Magyarországon ünnepet ült. Sok évi fáradságos munkája egyik eredményeként megalakult a „Feminista Ifjúsági Csoport”, amely arra hivatott, hogy a nő minden téren való egyenjogúsítása körüli

mozgalomba az ifjúságot bevonja és ifjúi lelkes energiáját, előítéletektől mentes eszméit és gondolatait belevigye a feminizmusba.

A csoport fejlődésének első csiráit megtaláljuk a tavasszal dr. Cicely Corbett ittjártakor alakult kis bizottságban.

Ez a lelkes kis csapat, a nyáron át kipihent friss erejével, lángoló lelkesedéssel fogott ősz elején a munkához.

Október 2-án gyűlt össze a munkára kész csapat és elhatározta, hogy egy nagyobb szabású előadást rendez, melyre a társadalom minden rétegéhez tartozó ifjúságot meghívja és így eszméit széles körben terjesztvén, minden rang- és foglalkozásbeli ifjúságot csatlakozásra hívja fel.

Október 16-án tartottuk meg a nagygyűlést, melyre Budapest ifjúsága százával tódult. Zsúfolásig megtelt a Városháza nagy terme.

Ez után is hálásan köszönjük Schwimmer Rózsának, hogy volt szíves az előadás megtartását magára vállalni. Hálásan köszönjük neki azt a lelkesítő hatást, amelyet az ifjúságnak és feminizmusnak egymáshoz való viszonyáról szóló súlyos érvei keltettek. És a lelkes ifjúság feszült figyelemmel kísérte úgy az előadást, mint az utána következő szívós vitát, amelyben egyetemi hallgatók, magántisztviselők és munkások vettek részt. Mi, kik az előkészület munkáiban résztvettünk, életünk legboldogabb napjai közé számláljuk október tizenhatodikát.

Még aznap megkezdődött az alakulás, a jelenlevők közül sokan kitöltötték a propagáló röpvizhez csatolt belépési nyilatkozatot. A Feminista Ifjúsági Csoport most kétheti élete után már számottevő adminisztratív munkát végzett. Közel 100 tagot számlál, megválasztotta ideiglenes tisztikarát, most dolgozza ki ügyrendjét és október–november havára az összejövetelek egész sorát tervezi. Most már bátran mondhatjuk: A jövő a mienk.. Munkatervünk a következő:

November 2-án d. u. 6 órakor a .Csoport. helyiségében (Mária Valéria u. 12), tagavatóval egybekötött ismerkedési est.

November 9-én d. u. 6 órakor a .Csoport. helyiségében Gyömrőy Boriska előadása: "A házikisasszony"

November 13-án d. e. 1/211-kor a Lloyd társulat nagy termében (Mária Valéria, u. 12) nyilvános nagygyűlés. Előadó: Glücklich Vilma. Tárgy: „Téves fogalmak a feminizmusról.” Reméljük, hogy ennek a gyűlésünknek is olyan sikere lesz, mint az elsőnek.

November 16., 23. és 30-án, szerdánként, a „Csoport” helyiségében, Lóránt Lenke sorozatos előadásban ismerteti „A nőmozgalom történetét Magyarországon”. Az előadások kezdete este 7 órakor.

November 27-én társaskirándulás. Talál-

kozás reggel 9 órakor a zugligeti végállomásnál. Útirány: Zugliget, Disznófő, Pozsonyhegy, Szép juhászné, Húvösvölgy.

Összejöveteleinken minden érdeklődőt szívesen látunk.

Munkánk gyönyörűen indul. Minden nagy eszményekért lelkesedni tudó ifjú és leány velünk lesz ebben a leggyönyörűbb munkában, amely az emberiség egyik legnagyobb igazságtalanságának megszüntetésére van hivatva.

AZ EGYENLŐSÉG ELLEN.*

Írta: DR. PATAJ SÁNDOR, Zombor.

A sok argumentum közt, amelyet a nők választójoga ellen felhoznak, nem utolsó az, hogy az asszonyoknak nem is kell, ők maguk nem is kívánják, sőt ellenzik.

És ezt sokszor maguk az asszonyok tanúsítják, erősítik, amivel sok maradi alak előtt fényes diadalt is arat az érvelés, mert hiszen a józan és helyes felfogásra nehezen kapható elem örül azon, ha kénytelen-kelletlen haladó állásfoglalását így hagyhatja cserben, hogy az helyes és megokolt lépésnek is lássék.

Persze hogy nem kell behozni, ha ők maguk sem akarják. Nekik csak tudniok kell, hogy mi való nekik. Miért legyünk mi pápábbak a pápánál?

Érdekes lenne ugyan annak a megállapítása, hogy az a néhány asszony, aki így beszél, milyen társadalmi állásban és milyen kulturális fokon van. De nem megyünk bele a kérdésnek erről az oldalról való megvilágításába, mert itt szilárd alpra sohasem jutnánk.

Maradjon meg az az elvitázhatatlan tény, hogy vannak nők, akik így nyilatkoznak.

Mi következik ebből?

Állapítsuk meg mindenekelőtt, hogy minden választás napján csak úgy hemzsegnek a pályaudvarok olyan férfiaknak nevezett választópolgároktól, akik szöknek. Szöknek mert gyávák, vagy szegények ahhoz, hogy úgy szavazzanak, ahogyan szívük és meggyőződésük kívánná.

Szöknek a joguktól, lemondanak róla, letagadják, elrejtik magukat a voksukkal együtt, hogy elő ne kereshessék a kortesek.

És bújik a paraszt a padlásra, a szerűskertbe, a szőlőbe, csak hogy ne kelljen élnie a l e g s z e b b jogával.

És amikor kifüggesztik a névjegyzéket május 5–20-ig, alig akad egy-két buzgó kortesen kívül valaki, aki érdeklődnék iránta. Ha pedig valamelyik polgártársnak meg is mondják, hogy kimaradt a névjegyzékből, de hogy reklamál, sőt örül hogy kihagyták és tiltakozik a ellen, hogy valaki tiltakozzék az ő kimaradása ellen.

Találhatunk rengeteg sok férfit, aki ma írásban adná nagyon szívesen, hogy nem akar szavazati jogot. beleegyeznek, sőt könyörög, hogy vegyék ei tőle, töröljék ki a nevét a választók névjegyzékéből.

Dacára a kortesek legnagyobb erőfeszítésének, a pénz, a befolyás, a hatalom minden nyomásának, a

E cikk szerző folyóiratában az „Igazság”-ban jelent meg.

választókerületek legnagyobb részében 25-30-40%-a a jogosultaknak nem szavazott.

Igaz, hogy sok helyen talán azért nem szavaztak, mert egyik jelölt sem tetszett. De ez sem rontja le érvelésünket. Mert aki élni akar a jogával, az kéri maga. Kandidálja azt, akinek az elveit helyesli és erre szavaz.

Íme tehát a mai választási rendszer mellett, ahol alig nyolcadrésze azoknak bír választói joggal, akik az igazán általános és egyenlő választási szabályzat szerint bírnak majd választói joggal, óriási százalék nem akar szavazni.

Azon bölcsek szerint, akik végső bizonyítéknak és oknak elfogadják az asszonyok egy részének azt a tájékoztatlan nyilatkozatát, hogy nekik nem kell a jog, – már most az egész választási intézményt is meg kellene szüntetni, mert hiszen vannak férfiak is, akik nem akarják a saját jogukat.

Úgy-e hogy ez bolondság?

Vagy adjunk opciót? Állapítsuk meg a kategóriákat, amelyek alapján a névjegyzéket össze kell állítani és aztán a kész névjegyzékben csak az maradjon, aki jelentkezik? Ez egyrészt, ismerve különösen nálunk a politikai és társadalmi jól kifejlődött lustaságot, valóságos abszolutizmust teremtené, mert alig akadna szavazni akaró, ha meg – másrészt – szabadelvű rendszerben lenne az opció érvényesíthető, vagyis a jog bármikor reklamálható, nem különböznék sokban a mai rendszertől, ahol szintén csak az él a választói jogával, aki akar. De persze, a következetesség révén mégis élvezetne oda, hogy a nők joga megvolna, és csak azok nem élnének vele, akik nem akarnának. Tehát a nők közül azok nem, akiknek nem tetszik és a férfiak közül azok nem, akik le akarnak róla mondani.

Az opció, ellenkezik különben a radikális politikai irány azon igen fontos követelésével, hogy a szavazás kötelező legyen.

Mert ennek az indolenciának a súlyos következéseire már rég rájöttek a politikusok és kényszerítő eszközökről gondoskodtak, amelyekkel a szavazást kötelezővé teszik, éppen úgy mint az adóbevallást, anyakönyvezést, katonáskodást.

Az állami intézmények helytelen és túrhetetlen volta idézi elő a forradalmakat. De ha az intézmények alakításában mindenki résztvesz, akkor a forradalom lehetetlen, mert a többség kívánalmainak kell hogy megfeleljen az, amit a többség teremt.

Csak hogy valódi többség legyen. Ehhez pedig az keli, hogy mindenki, aki befolyást gyakorolhat, azt gyakorolja is. Tehát kötelesség legyen a szavazás, éppen úgy, mint ahogy kötelesség a tuberkulózis elleni intézkedéseket betartani, ha tűz van oltani és a járda költéséighez hozzájárulni. Mert mindez a közös jólét érdekében van.

De kell, hogy mindenkinek legyen is joga szavazni.

Tehát minden polgárnak, akinek az adójáról, a katonafiáról, az utcakövezéséről szó van. Mindenkiről, aki adóalany. Akár trafikosnő, akár földbirtokos özvegye, akár tanítónő, akár bába, akár gróf, lapszerkesztő, kánok, vagy kalauz.

Az igazság, amelynek nevében szabadságot, egyeik rendet követelünk, vaskövetkezetességgel vezet ide.

Evvel szemben magának a férfiak szavazati jogának teszik a legrosszabb szolgálatot azok a következtelen politikusok, akik – megengedjük hogy jóhiszeműleg és a haladó eszme érdekében akarva dolgozni – ellenzik az egyenlőségnek azt a nyilvánvaló követelményét, hogy a választójog csak úgy lehet általános, ha az emberiség felét, a nőket abból ki nem zárják.

Ügyefogyott érvelésük, hogy nem szabad mindent egyszerre akarni, nem szabad elriasztani a jóakarókat avval, hogy ily „nem komoly” követeléssel nehezítjük a különben népszerű törekvést. Majd idővel arra is rákerül a sor, csak előbb legyen meg a férfiaké. Csak sorjában.

Hát elhisszük hogy vannak politikusok, akik ezt a meghunyászkodó okoskodást elfogadják, akik „nem komoly” törekvésnek veszik azt, ha valaki az egyenlőséget egyenlőnek akarja.

De nincsen legalább ugyanannyi konzervatív politikus, aki teljesen logikusan vágja vissza a népjogokért folyó támadást éppen ebből az okból?

Hogy: nem vagytok következetesek, nem követeltek igazságot, egyenlőséget, hanem visszaéltek avval, hogy a sáncokon belül most is ti férfiak vagytok, tehát csak a magatok nemének követeltek a „jogkiterjesztést”. És ez az argumentum bizony helytáll.

Ami pedig a kanalanként való haladást illeti, nem gondolják, hogy éppen ilyen sorrend szerint talán előbb a katolikusoknak kell általános választójogot adni, aztán a protestánsoknak, mint akik később jutottak egyéb jogaik élvezetébe is és legvégül a zsidóknak, mint utoljára recipiáltaknak? A zsidók általános választójogával ne nehezítsük a harcot és evvel a „nem komoly” törekvéssel várjunk, míg előbb meglesz a keresztényeknek az egyenlő és általános választójoga. Jó lesz így, következtelen urak?

SZEMLE.

Új harcosok a nők választójogáért.

„A Magyarországi Független Good-Templer-rend I. számú kerületi páholya 1910 április 17-én tartott ülése kimondja, hogy az absztinencia érdekében szükségesnek tartja a választójognak a nőkre való kiterjesztését és mindenkit, aki az absztinens-mozgalom magyarországi sikerét óhajtja, arra hív fel, hogy éppen e siker érdekében minden erejétől kitelő módon juttassa előbbre Magyarországon a nőszavazat ügyét. Ezt a határozatot most közölték a Feministák Egyesületével, amely lelkes örömmel fogadta az új harcosoknak ezt az átiratát.

A női kereskedelmi szakoktatás reformja terén kifejtett intenzív propaganda örvendetes eredménnyel jár. Az ország különböző részeiből szinte hétről-hétre kapjuk a híreket mérvadó testületek állásfoglalásáról ennek az égetően sürgős és fontos kérdésnek a helyes megoldása érdekében.

A Nőtisztviselők Országos Egyesülete ebben a tárgyban a nyár folyamán a kereskedelmi és iparkamarákat

kereste meg. Arra kérte őket az egyesület, hogy felső kereskedelmi leányiskolák szervezése, vagy a meglévő fiúiskoláknak a nők előtt leendő megnyitása érdekében a maguk részétől is tegyék meg a szükséges lépéseket.

A kamarák közül több válaszolt már, egytől-egyig kedvező értelemben. A marosvásárhelyi és a soproni kamara választás, amely a legutóbbi napokban érkezett be, a következőkben adjuk:

Marosvásárhely: „A női kereskedelmi szakoktatás érdekében kamaránkhöz intézett kérésére van szerencsénk értesíteni, hogy kamaránk behatóan foglalkozik a kérdéssel, minek egyik bizonyítéka, hogy Marosvásárhelyt felső kereskedelmi iskola lélesült és ez a nők előtt is megnyitott. Amennyiben azonban a t. Egyesületnek e tárgyban konkrét dolgokra vonatkozó javaslatai és előterjesztései lesznek s azt adandó alkalommal közli, mindenkor készséggel támogatjuk.

Sopron: „Kamaránk a nőtisztviselők gazdasági és társadalmi helyzetén javítandó, a nők kereskedelmi szakoktatását oly módon látna leginkább biztosítottnak, ha a fiú felső kereskedelmi iskolákba nőhallgatók is felvételnének. Ily értelemben részletes és indokolt felterjesztést Intéztünk a kereskedelmi m. kir. miniszter úrhoz”.

Ezenkívül hiteles értesülésünk van arról, hogy a kereskedelmi és iparkamarai titkárok Kassán megtartott értekezlete ugyancsak amellelt foglalt állást, hogy a felső kereskedelmi fiúiskolákat nyissák meg a leányok számára. Lelkes szószólója ennek a kívánságnak, mint a szakoktatási kérdés legcélszerűbb és leggazdaságosabb megoldásának, a temesvári kamara titkára, Lendvai Jenő is, aki ily irányú választ adott a Temesvári Nőtisztviselők Egyesülete küldöttségének, amely tőle akciójának támogatását kérte.

Az első női egyetemi magántanár. A lapokat nemrégiben bejárta az a hír, hogy **Markbreiter Irén** dr. kolozsvári tanársegéd magántanári kinevezése a legközelebbi napokra várható. Lapunk múlt számában nem regisztráltuk a nőmozgalomnak ezt a nagyfontosságú eseményét, mert előbb pontosan utánajártunk a dolognak; mindenkor súlyt helyezünk rá, hogy lapunk hírszolgálatára feltétlenül megbízható legyen. Szerkesztőségünkhöz intézett levelében Markbreiter dr. a következőket írja: „A szíves gratulációt még nem fogadhatom el. A napilapok elhamarkodva hozták a hírt. Csak szóba került itt az egyetemen az ügyem és reményem van, hogy talán egy éven belül tényleg én leszek az első magántanárnő; de a jelenben is vívmány, hogy tanárom elvileg a dolog mellett van. Ha megkapom majd a kinevezést, nem is saját személyemnek fogok benne örülni, hanem közös ügyünk diadalán⁴. Markbreiter dr. eme kijelentése ismét újabb bizonyítéka annak, hogy a legkomolyabb tudományos munkálkodás is fenntartja és fejleszti a szolidaritás érzetét.

A német nőtisztviselők munkája. A németországi nőtisztviselők és női kereskedelmi alkalmazottak szövetsége legutóbb Hannoverben tartotta évi közgyűlését. A jelentésekből kitűnt, hogy az 52.000 tagot számláló szövetség a németországi kenyérkereső nők legnagyobb érdekképviselete. Állásközvetítő hivatala évek óta átlag 6000 állást tölt be évenként. Az állástalansági biztosításra alakult pénztár az elmúlt évben 8600 márka biztosítási Összeget fizetett ki. A közgyűléssel kapcsolatban Meta

Gadesmann hosszabb előadást tartott a nő munkájától a kereskedelemben. Előadása alapján a következő határozati javaslatot fogadták el: „A nő munkája a kereskedelemben nem a legújabb kor jelensége. Nagyobb elterjedést a XIX. század gazdasági átalakulása adott neki. Egyik termelési ág a másik után szakadt el a háztartástól, technikai találmányok lényegesen megkönnyítették a házi munkát általában, felszabadították ezáltal a középosztály asszonyainak java munkaerjét és a házonkívüli kenyérkereseti munkára utalták őket. A kereskedelem nagymérvű munkamegosztása iskolázatlan vagy rosszul iskolázott segédek alkalmazását is lehetővé tette. A fejlődésnek ezen irányából a következő hátrányok származtak:

1. A meg nem felelő elem betódulása.
2. A hiányos szakoktatás.
3. A jól képzett munkaerők bérvizonyainak rosszabbodása.
4. A kereskedelem nőalkalmazottainak főleg az elárúsítónőknek társadalmi meg nem becsülése.
5. Az elárúsítónői kar súlyyodása.

Ezeket a hátrányokat kiküszöbölendő, követeljük a) Elárúsítónők számára: 1. Az alapos gyakorlati kiképzést.

2. A tanonc tartás és iskoláztatás törvényes szabályozását.
3. E törvényes rendelkezések kellő ellenőrzését.
4. A gyakorlati tanonckodás kiegészítését kötelező továbbképző iskolákkal, b) Irodai alkalmazottak számára: I. Nyilvános kereskedelmi iskolák felállítását. Az iskolák kötött tantervvel szervezendők, a tanítás kizárólag a nappali órákra szorítkozzék. 2. Három évfolyamú kötelező továbbképző iskolákat hetenként legalább hat kizárólag nappali tanítási órával. Az iskolakötelezettség kiterjesztését a 18. életévig. Magasabb iskolai képzettség a továbbképző iskola alól ne mentsen fel. Az iskoláknak fiúk és leányok számára teljesen egyformáknak kell lenniük. 3. A zugtanfolyamok megszüntetését. A ma fennálló visszacsúszó helyzetet segíteni igyekezzünk továbbá azáltal, hogy: 1. Felvilágosítsuk a nyilvánosságot a pálya elengedhetetlen feltételeiről fizikai és szellemi tekintetben. 2. Erősítjük a karszellemet. 3. Komolyabb kötelességteljesítésre nevelünk a szervezkedés által. 4. Követeljük mindazokat az intézkedéseket, melyek az ipari pályák emelésére alkalmasak.

A németországi női kereskedelmi alkalmazottak egyesületeinek másik szövetsége, mely ma 16.000 tagot számlál, Düsseldorfban tartotta közgyűlését. A szövetség, melynek minden intézménye szép fejlődést mutat, élnének részt vett az ipari és kereskedelmi alkalmazottak minden szociális és gazdasági mozgalmában. Kölni szakosztályának indítványára elhatározta a szövetség közgyűlése, hogy a törvényhozástól az alkalmazottak óvadékának biztosítását kéri oly formában, hogy csőd esetén az óvadékot minden egyéb követelés felett elsőség illesse meg. A biztosítási törvény revíziója alkalmából az összes fórumoknál aktív és passzív választójogot kíván a szövetség a nők számára. Követeli a betegsegélyzőtörvény hatályának kiterjesztését a biztosítottak feleségére. A gyermekügyi segély megállapításánál a mindenkori napszámot kívánja alapul venni, végül követeli az agkori ellátás korhatárának a 65. életévben való megállapítását.

A repülő nő. Dufrieux Helén asszony biplánon Ostendéből Brüggebe repült egy utassal. Brüggeben négyszáz méter magasságban többször megkerülte a székesegyház tornyát és ezzel új rekordot teremtett. – A paris-

berlini repülőversenyre két nő is nevezett: Jane Herven és Mme Niel.

Különféleit. Szegeden mostanában szabadult fel Milhofer Vilma, az első magyar nő, aki az óras mesterséget választotta életpályául. Az új órássegéd kitűnő eredménytel vizsgálott. – Világosan szobrot emeltek Bohusné-Szőgyény Antóniának, a szabadságharc egyik legnemesebb nőalakjának. – A szegedi színház társulata Tóvölgyi Margitot a színházi törvényszék első bírájává nevezte ki. Azóta a nagyváradai színtársulat is követte ezt a példát. – A Szabadkai Önszegélyző Szövetkezet legutóbb tartott közgyűlésén Krausz Lenke főkönyvelőt cégvezető titkárrá nevezte ki. – A gerai nyári színházban Wagner Anna operette-dirigensi minőségben működik. – London város közönsége nemrégiben városi tanácsossá választotta Heller asszonyt – Connecticutban az államtitkári állás jelöltje Reerve-Bloom Ella. – A török kormány elhatározta, hogy a nőknek megengedi a birodalom területén az orvosi tudomány művelését. Orvosi gyakorlatot azonban csak olyan nők folytathatnak Törökországban, akik török alattvalók. – A berlini egyetem százéves fennállása alkalmából díszdoktorává avatta „Wagner Cosima asszonyt. Ugyanebben a kitüntetésben részesítette a bécsi egyetem Ebner-Eschenbach Mária írónőt nyolcvanadik születése napján. – A római Villa Giulia múzeum felügyelői állására számos pályázó közül Marpurgo Lucia kisasszonyt választotta meg. – Lembergben a minap meghalt Konopnicka Mária írónő, aki mint lírai és elbeszélő író hazáján kívül is ismert nevet szerzett magának.

WESTERMARCK A HÁZASSÁG TERMÉSZETRAJZÁRÓL.*

Írta: KÁCSER LIPÓT.

Westermarck Edvárd „A házasság története” című műve határozottan az anthropológiai gazdag irodalomnak egyik legérdekesebb és legtudósabb terméke. Ezen munka tudományos értékét igazolja az is, hogy Alfred Russel Wallace kísérté előszóval és ebben úgy nyilatkozik, hogy Westermarcknak nézetei, amennyiben Darwin, Spencer, Lubbock, Tylor és más híres anthropológusok elveitől eltérnek, győzedelmeskedni fognak és a tudományban érvényesülnek. Westermarck nemcsak sok új anyagot, új elvet tartalmaz; új a kutatási módszere is, amely époly szellemes, mint gyakorlati és tudományos, s amelynek értékes eredményeket köszönhet.

Természetesen megengedi, hogy sok következtetése „többé-kevésbé” hypothetikus, de a legtöbbet azt állítja, hogy „az hiteles adatokból szükségképen levont igazság.”

Ami a házasságnak természettudományi meghatározását illeti, Westermarck szerint a házasság „több vagy kevesebb ideig fennálló viszony hím és nőstény között, amely a párzáson túl az ivadék megszületése utáni időig tart. A házasság számos alsórendű állatfajnál szokásos, az emberi alakú majmoknál szabály, az embernél egyetemes. Szoros kapcsolatban mutatkozik a szülők kötelességeivel; az anya közvetlenül viseli gondját az ivadéknak, míg az apa a családodt védi. Mint-hogy a házasság némely teremtmény fennmaradásának alapföltétele, kell hogy eredete a természetes kiválás hatalmas befolyása által kifejlesztett ösztön legyen. Ha az

őskorban, ami valószínű, az embernek is megvolt a párzási ideje, akkor az emberi házasság eredete nem a kifejlesztett nemi ösztön. Hogy pedig az ősember a házasság intézményét már ismerte, azt a legnagyobb valószínűséggel föltehetjük, mert a legtökéletesebb emlősök (emberek és majmok) házasságát az ivadék kis száma és a gyermekkor hossza eredményezhette. Később, midőn az ember hűsevő lett, a felnőtt férfi hozzájárulása a gyermekek tenntartásához annál szükségesebb, mert hiszen vadászni a férfi járt. Ama nézet, hogy a legrégebb korszakban a gyermekek védője nem az apa, hanem az anyjuk fítestvére, alaptalan és ép oly alaptalan ama föltevés, hogy a törzs összes férfiakra hárult az egyes gyermek gyámsága. Különböen is minden ránk maradt adat azt látszik igazolni, hogy az ősembernél a társadalom magva nem a törzs, hanem a család. Az emberi alakú majmok nem terelődnek nyájakba és a magányos életet valószínűleg azért szeretik, mert a szükséges ételmet nagy csapatokban megszerezni képtelenek. Bizonyára növénnel táplálkozó eleink nem voltak társas lények; a magányos életet folytatták, mikor tápláléka már nem kizárólag a növény, hanem a hús is, mert hiszen a nagy hűsevő állatokra nézve a nyájszerű együttélés káros. A legalsóbbrendű vademberek között még most is vannak oly népfajok, amelyek családokat alkotnak, de törzseket nem, mert a megszerezhető eledel nem elegendő. Az embernek társas volta a szellemi és anyagi haladásnak eredménye; az emberi társadalmi élet kezdetben a ciánra szorított, tagjai a férj és a feleség, szülők és gyermekeik. Nagyon valószínű, hogy az emberi házasság a majomszerű ősember intézménye.

A legtöbb anthropológus azt hiszi, hogy az embet eredetileg közös házasságban élt. E föltevést Westermarck „a tudomány előtt sehogy sem megállónak” mondja. Alapja néhány adat vad népekről, amelyek állítólag a közös házasságot (promiscuitas) ismerik és néhány különös szokás, amelyek oly korra vezetnek vissza, amikor a házasság intézménye még nem létezett. De ama vad népekről közölt adatok tévesek; még ha egyik-másik valódi is volna, Westermarck szerint téves, kevés kivételből az egyetemes emberiségre következtetni és épen a legalsóbbrendű népfajoknál legkevésbé promiscuitas a nemi viszony. Még az a tény, hogy némely vidéken a házasság előtt a szabad szerelem dívik, sem enged következtetni, hogy valamikor megvolt a közös házasság, mert van számos vad, barbár nép, amelynél a házasságon kívüli nemi viszony nagyon ritka és a parázna nő becestelen vagy bűnös. A magasabb civilizációval való érintkezés káros volt a vademberek erkölcsiségére és jogosan hihetjük, hogy a művelődés haladásával fokozódott a nemeknek házasságon kívüli viszonya. De különben sem egy a házasság előtti szabad szerelem és a közös házasság; ez utóbbi elnyomja az egyéni hajlamot. A „szabad érintkezés” főjelensége, a prostitúció, nagyon ritka oly primitív népeknél, amelyeket a kultúra még nem érintett.”

Morgannak ama nézetét, hogy a promiscuitas egykori uralmát a rokonsági fokozatoknak számos népnél dívó felosztása igazolja, Westermarck megcáfolja. Ama nézet ugyanis föltételezi azt, hogy rokonsági fokozatok nevei a vérokonságon alapulnak, már amennyiben meg-

* Edward Westermarck: Az emberi házasság története. Fordította Harkánymé Weiser Ella. Az Athenaeum irod. és nyomdai r.-t. kiadása. Ára fűzve 7 kor., kötve 10 kor.

állapíthatók minden egyes egyén szülei. Szerzőnk szerint alig szenvedhet kétséget, hogy amaz elnevezések eredetileg megszólítások és leginkább illeszkedtek a megszólított korához és neméhez, valamint annak a szólóhoz való társadalmi viszonyához. Ami azt az érvet illeti, hogy „a női ágról való rokonság” (hogy a gyermek nem az atyja, hanem anyja nevét viseli és hogy birtok és rang női ágon öröklődik) a közös házassággal járó apai bizonytalanság következménye, Westermarck a vérrokonság hatását sokkal csekélyebbnek tartja mint azt általában hiszik. Van különféle más ok, amiért anyjok és nem apjuk szerint nevezik a gyermekeket. E tekintetben utalhatni sok népnek ama szokására, hogy a férfi a házasságkötés után feleségét nem viszi magával, hanem azzal együtt apósa házába költözködik. Valószínűleg hatással voltak az örökösödésre is amaz okok, amelyek alapján gyermekek anyjuk nevét viselik. A név maga – ügylátszik – még sokkal nagyobb hatása volt.

Ehhez járul még, hogy nagyobb vagy kisebb erkölcsiség vagy erkölcstelenség uralma és a férfi vagy női rokonsági rendszer uralma között általános időbeli egyezés ki nem mutatható. Hiszen még oly népeknél is, ahol a sokférjesség miatt az apaság bizonytalan, a férfi-ág érvényesül, másrészt a női-ág kizárólagos elismerése még se-hogy sem igazolja, hogy férfirokonsági fokozatokról nem tud. Végre említendő még, hogy létezik számos ősnép, mely a kizárólag női rokonsági rendszernek semmiféle nyomát nem mutatja.

Amíg tehát szerzőnk más kutatóknak érveit a promiscuitas hypothesis mellett megcáfolja, a hypothesis magát teljesen összeegyeztethetlenné tartja az összes helyes nézetekkel, amelyeket az ember ősalapotáról alkotunk. A nemeknek rendezetlen érintkezése könnyen oly pathologikus állapotot hozhat létre, amely a termékenységet megakasztja, az idegen hatástól ment primitív népek és alsóbbrendű. emlősök féltékenysége nagyon is valószínűtlenné teszi, hogy valamikor a közös házasság dívott volna. Az az elv, hogy egy nő kizárólag egy férjé, néhány népénél annyira megrögzött, hogy különböző szörnyű szokásokat és kínzásokat érlelt.

Ami a nőtlenséget illeti, arra nézve megjegyzi Westermarck, hogy vad és barbár törzseknél aránylag ritka. Hozzá tartozóik rendszeren korábban házasodnak mint a kultúrnépek tagjai. Nőtlenség szerintök majdnem természetellenes, így gondolkoztak az ókorban a kultúrnépek is és a keleten még most is uralkodik ez a nézet. A modern civilizáció ellenben – részint gazdasági, részint eszményi okokból – kevésbé kedvez a házasságnak. Európában pl. a nőtlenek száma gyarapodott, a házasulok átlagos kora emelkedett. „A nőtlenségnek egy különös esete rákényszerítése oly egyénekre, akik a vallás szolgálá-

latában állanak; ezen eset gyakori a legkülönbözőbb népeknél az emberi fejlődés legkülönbözőbb fokán. Ennek alapja valószínűleg ama föltevés, hogy a nemi viszony tisztátalan és e föltevés eredete valószínűleg amaz öntudatlan tartózkodás az egy család vagy egy háztartás tagjai közti közösüléstől.” (Folytatjuk.)

IRODALOM.

Evelyn Sharp; Rebel Women. London A. C. Fifield. Ára 1 sh. A modern nőnek azon problémáiból kapunk ízelítőt e vázlatokban, miknek hiányát a mai „modern” irodalmunkban sokszor van alkalmunk felpanaszolni. Az önmagával, de mással, a társadalommal is törődő emberasszony lelkének fény sugarai tükröződnek e sok humorral megírt, mégis igen nagyon komoly rajzokból.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Eperjes. Ön beküldi a „V-g.-nak egy tudósítását, mely a szabadkőművesség legújabb alkotását, az eperjesi „Martinovich-kört” ismerteti. Nem osztjuk felháborodását azon, hogy a kör csak a „Világ.., a „Huszedik Század.”, a „Szocializmus”, a „Nyugat” és a „Renaissance” lapokat járhatja és az egyetlen magyar feminista újságot nem iktatta e sorba. Túlságosan elkoptatnók hasznosabb ügyekre szánt energiánkat, ha még fellobbannánk az ilyesmin. Megszoktuk. Ön is meg fogja szokni, hogy a magyar radikalizmus egy a mostaninál is férfiasabb világot akar teremteni.

D. M. Magyarországon három nő építész: Paulas Erika, Préda Ilona és Erdélyi Szerén. Műegyetemi tanulmányokat csak külföldön végezhetne.

Sass Margit. Kérjük pontos címét, hogy múlt havi cikkének díját elküldhessük.

Sz. J. Gyanúsítással nem változtat azon a tényen, hogy lapunk szörnyen szűk keretében az aktualitások mellett alig közölhetünk általános elmélkedő cikket. Ha címét közölte volna, már régen elküldtük volna cikkének a kefelevonatát. Abból láthatta volna, hogy gyanúsítása enyhén szólva: elhamarkodott.

Dr. L. H. K-m. Ön kérdezi t „mely magyar lapok feminista irányúak?.. Ezidőszerint csak „Az Újság” értékeli a nőmozgalmat a maga nagy jelentőségéhez mérten.

KIADÓHIVATALI ÜZENET.

Október havában körlevélben fordultunk lapunk olvasóihoz, kértük segítségüket hirdetések megszerzésében és a nálunk hirdető cégek támogatására hívtuk fel figyelmüket. Ezt a kérésünket itt is megismételjük. Amikor lapunkat anyagilag erősítjük, mozgalmunkat visszük közelebb a célhoz. Kávéházakban, klubokban követeljük a „Nő és Társadalmat.” Szerezzünk új előfizetőket!

Ügyvezetőnő:
V. ker., Mária Valéria-
utca 12. II. em.

Pénztáros:
**HILLERNÉ BOLBE-
RITZ GEORGINA**
V., Asany János-u. 1.

A FEMINISTÁK EGYESÜLETE HIVATALOS KÖZLEMÉNYEI.

Tagsági díj tetőzés szerint; legalább évi 10 korona.

Gyakorlati Tanácsadó
V. ker., Mária Valéria-
utca 12. II. em.

Hivatalos órák: kedden
és pénteken 6–8-ig.

Magántanfórák elbe-
lyezése ugyanakkor.

MEGHÍVÓ

A Feministák Egyesületének pénteken, 1910. november 18án este 6 órakor az egyesület helyiségében (V., Mária Valéria-utca 12.) tartandó

RENDKÍVÜLI KÖZGYŰLÉSÉRE,

melynek tárgya:

1. Alapszabálymódosítás. – 2. Az egyesület működésének eddigi eredményei.

Politikai propaganda-költségeink fedezéséhez újabban hozzájárultak:

Múlt havi kimutatás	6181*78 K
Dr. Messinger Simon	100.— „
Wagner Marcelné	30.— „
Greiner Jakabné	10.— „
Grucsán Adél, Nadlány	5.— „
Dr. Máday Andor, Genève	5.— „
Rudó Cornélia	5.— „
Sebeszta Kolosné	10.— „
D. E. és S. E., Fiume	10.— „
Istvánffy Gyuláné újabb adománya	10.— „
N. N.	—70 —

Összesen: 6317*48 K.

NOVEMBERI MUNKATERV.

Jegyezzük elő naptárunkban!

8-án, kedden este 6 órakor egyesületünkben: Nevelésügyi értekezlet, melynek tárgya: A koedukáció ellen felhozható érvek.

18-án, pénteken d. u. 6 órakor egyesületünkben: Rendkívüli Közgyűlés. (L. fent.)

28-án, hétfőn d. u. 6 órakor egyesületünkben t. Vita. értekezlet, melynek tárgya: Feminizmus és tanítóság. Előadó: Bálint Aranka dr.

Esti tornatanfolyam kezdődik november első napjaiban; jelentkezéseket sürgősen kérünk.

Az ifjúsági csoport munkatervét lapunk más helyén, Lóránt Lenke cikkében közöljük.

OKTÓBERI KRÓNKA.

A drágaság elleni gyűlésünkön Hollós né de Grobois Nandine a központi háztartás gazdaságos voltáról értekezett, Jakabné dr. Rácz Hanna a hús pótlására alkalmas fehérjetermésű olcsó élelmiszereket ismertette. Szántó Béla a fogyasztóközönségnek szövetkezetekbe tömörülése mellett érvelt. Egyesületünk álláspontját Schwimmer Rózsa ismertette, kifejtve, hogy csakis a legdemokratikusabb, tehát a nőkre is kiterjedő választójog segíthet a nép széles rétegeinek nyomorúságán. Ebből folyólag a határozati javaslat elsősorban ennek sürgős voltát fejezi ki: áttérve a helyzet enyhítésének jelenleg rendelkezésre álló eszközeire, kéri a székesfőváros tanácsától központi háztartások létesítéséhez a legmesszebbmenő támogatást; a város külterületén konyhakertészetre alkalmas telkeknek ily célra nagyon olcsón bérbeadását. Kéri továbbá az orvosi testületeket, hogy a hüvelyes korlátozása mellett szóló tudományos érveket minél szélesebb körben terjesszék.

Neumann Árminné a piaci árusításnak talyi-gák útján decentralizációját ajánlja, indítványozza továbbá egy monstre-nőküldöttség szervezését, amely a kereskedelmi minisztertől kéri az élelmiszerek szállítási és behozatali feltételeinek kedvezőbb megállapítását.

Ezt az indítványt egyesületünk a Magyarországi Nőegyesületek Szövetségének közgyűlése elé terjeszti, amely értesülésünk szerint f. hó 19. és 20-án lesz.

Előadás a koedukációról. Kiváló vendégünk, dr. W. Rein ily című előadását a napilapok oly bőven és csaknem mind oly elismerően méltatták, hogy (apunk) szük keretében kivonatát hozunk fölösleges. A szakfolyóiratok közül az Orsz. Polgáriiskolai Közlöny bő kivonatot közölt, a Népművelés szerkesztősége pedig külön Reinszámot adott ki. Az ellenvélemények csak suttymban nyilatkoztak; nehogy elfojtásukkal vádolhassanak, f. hó 8-án egy nevelésügyi értekezlet keretében bő alkalmat nyújtunk kifejtésükre; evvel a kérdés tisztázódását szolgáljuk.

Gyermekvédelmi bizottágunk működése oly nagy mértékben kiérdemelte Szana Sándor dr. tagtársunk, a budapesti állami gyermekmenhely igazgatójának elismerését, hogy most már Budapest környékén teendő ellenőrző látogatásokkal is megbízta annak tagjait. Akik tagtársaink közül vállalkoznak arra, hogy I-i napos ellenőrző utat tegyenek a következő helységek valamelyikébe: Bicske, Cinkota, Esztergom, Ersekújvár, Gödöllő, Kispeszt, Mende, Nagykáta, Rákoskeresztúr, Rákosszínhály, Ráckeve, Szolnok, Ujpest; szíveskedjenek jelentkezni a bizottság vezetőjénél: Szirmay Oszkámé tagtársunknál (V., Perczel Mór utca 2. Telefon 37-43.)

Ifjúsági csoportunk megalakulásáról maga az ifjúság tesz jelentést lapunk más helyén. Kérjük mind helybeli, mind vidéki tagtársainkat hogy terjeszszék annak egyesületünkben kapható felhívásait az ügyünkért lelkesülő, intelligens ifjúság körében.

Allásfoglalás a nők választójoga mellett. A Magyarországi Független Good Templarrend arról értesítette egyesületünket, hogy összes páholyai megvitaták és magukévá tették a „Haladása-páholynak azt a határozati javaslatát, amely szerint a Good Templarrend támogassa a nők választójogáért folyó küzdelmet.

Örömmel vettünk tudomást erről a természetes fejleményről; amint egyesületünk mindenkor az anti-alkoholista törekvések mellett foglalt állást, mert világosan látja, hogy azok elősegítik küzdelmének sikerét: úgy magától értődik, hogy a nők választójogáért velünk együtt küzd az anti-alkoholisták serege, amelyet ma már tények győztek meg arról, hogy teljes győzelemre csakis olyan országokban jutott, amelyekben a nő felelős politikát tényszerű.

Külföldi meghívókat és értesítéseket nem küldünk.

A NŐTISZTVISELŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE HIVATALOS ÉRTESEITÉSEI.

Postatak. 17764.
TÉLEFON 80-75.
Egyesületi helyiség:
VI., Andrássy-út 83.

Az egyesületek tagjai díjtalanul kapják a lapot.

**Megfizette már tagsági díját?
Ha nem, fizesse meg felszólítás nélkül!
Viselje egyesületünk jelvényét!**

ÖSSZEJÖVETELEK NOVEMBERBEN.

2-án, 9-én, 16-án, szerdán este Va9 órakor viták az egyesületben.

6-án, vasárnap: Kirándulás. Találkozás a villamosvasút hűvösvölgyi végállomásán 10 órakor. Ebédet magunkkal viszünk.

19-én és 20-án a Magyarországi Nőegyesületek Szövetségének közgyűlése. (Közelebbit az egyesületben).

23-án este 7/9 órakor hangverseny. Első nagy estély az egyesületben. Utána tea. (1. alább.)

30-án, szerdán este 7/9 órakor Glücklich Vilma előadása „Mi köze a nőtisztviselőnek a feminizmushoz?”

Tanfolyamaink most már mind folyamatban vannak. Az esti tanfolyamra még lehet jelentkezni a titkárnál.

Októberi krónika. Az elmúlt hónapban felvettünk az egyesületbe 70 tagot, elhelyeztünk 52 tagot. Rendeztünk egy nagyon jól sikerült kirándulást a budai hegyekbe és két élénk vitaestét. A kereskedelmi szakoktatás javítása érdekében kifejlesztett propagandánk újabb eredményeiről lapunk Szemle-rovatában számolunk be.

Nov. 23-án hangversennyel kezdjük meg szerdai teastélyeinket (1. fent). Tea-, ruhatári- és fcapupénzköltségeink fedezéséhez a tagtársak 50 filléréi, vendégeik pedig 80 fillérrel járulnak hozzá egy-egy estén. 20 estére érvényes idényjegyet 5 koronáért bocsátunk ki. Ezek kiváltását nagyon ajánljuk tagtársainknak.

Az első nagyszabású estélyen mindenki I koronával járul hozzá a költségekhez.

Könyvtárak változása: Ezentúl hétfőn és pénteken este 7-8-ig tartunk könyvtárórákat.

Szombathely.

Október 20-iki választmányi ülésünk főképen egyesületünk belügyeivel foglalkozott. A tagdíjak inkasszáns útján való beszedése nem járt mindenütt eredménnyel, mindazonáltal folytatjuk ezen eljárást, mert tagdíjfizetés szempontjából nem igen keresik fel a tagok az egyesületi helyiséget.

Elhatároztuk, hogy helyiségünk egyik részét a nappali órákra albérletbe adjuk ki, minthogy nekünk úgyszólván csak este van a helyiségre szükségünk.

Az októberi csütörtök esték nem voltak elég látogatottak, de reméljük, hogy a közeledő tél meghozza az ehhez való kedvet. A legközelebbi csütörtök estén a november 12-ére tervezett háziestély kerül megbeszélésre.

Tervezett nagyszabású komoly előadásunkat novemberre kellett halasztanunk; pontos idejét és közelebbit a helyi sajtó útján közölni fogjuk.

Minél nagyobb összetartásra és együttérzésre volna szükségünk, kérünk tihát több lelkesedést és több érdeklődést a gondolkodó ember előtt nem lehet ügyünk közönyös, legkevésbé kartársnőink előtt! TROMBITÁS ERZSI.

Temesvár.

Egyesületünk szépen fejlődik, aminek legjobb bizonyítéka az októberi statisztika, amely szerint a rendes tagok száma 25-tel növekedett. A jó eredményt látva, kettőzött kedvvel és buzgalommal dolgozunk tovább, hogy minél több hasznát és előnyét élvezze minden tagtársunk egyesületünknek.

Október közepén nyitak meg a tanfolyamaink. A magyar gyorsírási Verő Adolf főreáliskolai tanár vezetésével 22 növendékkel, a gépírási, amit Tenner Dóra tagtársunk tanít és amelyen 6 tanuló vesz részt és az angol nyelvi kurzus, amelyet miss S. Bresland angol nyelvmesternő vezet és 10 tagtársunk látogat. A német nyelvtani és helyesírási tanfolyamra kevesen jelentkeztek, így azt most nem tartjuk meg, hanem ha akad kellő számú résztvevő, akkor januárban.

Október 23-án társas összejövetelt, az új tagoknak megismerkedés! estét rendeztünk, hogy az összetartozás érzését ne csak a komoly munkában, hanem a szórakozásban is minél jobban fejlesszük. A tervünk most előszörre bizony nem sikerült fényesen, kevesen voltunk. A kedvünket nem veszítettük azért el, tudjuk, így volt ez a vasárnap délelőtti egyesületi találkozóval is. Ott pláne csak 2-3-an szomorkodtunk eleinte, most meg már 25-30-an is megfordulnak egyleti helyiségben könyvekért jöve, más ügyes bajos dolgukat elintéztve, vagy csak egy kis beszélgetésre. Így lesz az a délutáni vagy esti szórakozással is. Csak kérem a buzgó, a segítő társainkat legyenek továbbra is kitartással, segítsenek továbbra is minden munkánkban úgy mint eddig, akkor meglátják, nemsokára kapnak új segítséget a most még semmivel se törődők táborából. Novemberben nagyobb szabású estélyt szándékozunk rendezni a koedukációról, melyre Pestről kérünk előadót. Részletes jelentést a napilapok útján közlünk. LUKÁCS MARGIT.